

تحلیل «ببرها در روز دهم» بر اساس رویکرد گفتمان انتقادی فرکلاف

دکتر سید اسماعیل حسینی اجداد^۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۷/۱۱

چکیده

تامر، از برجسته‌ترین داستان نویسان و طنزپردازان جهان عرب است. درون‌مایه‌ی اکثر داستان‌های وی حقایق پنهان و آشکار سیاسی و اجتماعی جامعه خویش است که گاه نمادین و رمزگونه و گاه صریح بیان می‌گردد. این مقاله در نظر دارد با واکاوی ابعاد اجتماعی داستان «ببرهای روز دهم» و تحلیل نمادینی از زندگی ببر، ساختار بنیادین جامعه سوری و کثرت مشکلات زندگی چون فراگیری یأس، خواری و فقر و گرسنگی را تبیین نماید. این داستان کوتاه، به عنوان نمونه‌ای از ادبیات داستانی معاصر دنیای عرب، با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف بازخوانی می‌گردد.

تامر در این داستان با بهره‌گیری از زبانی رسمی و آمیخته به طنز اجتماعی، به موانع شکوفایی استعدادهای ذاتی انسان عربی - سوری و مبارزه با همه‌گیر شدن یأس و خواری انسان عربی به طور عام و ذلت و شکست انسان سوری به طور خاص می‌پردازد. با وجود طبع انتقادی نویسنده، زبان داستان صریح و رک نیست بلکه، به علت در امان ماندن از آسیب حاکمان مستبد، با بهره‌گیری از رموز به نقد و تفسیر جامعه خویش می‌پردازد. از این رو، با گفتمان انتقادی فرکلاف، می‌توان به کشف لایه‌های رمزگونه متن و مراحل تقسیمات دهگانه زندگی ببرهای روز دهم، دست یافت.

واژگان کلیدی: گفتمان انتقادی، فرکلاف، ببرهای روز دهم، زکریا تامر